

Sportakkoord Aalsmeer

Herijkte versie 2023

Aalsmeer Actief

Nieuwe impulsen voor sport en bewegen

Gemeente Aalsmeer

Aalsmeer, juni 2023

Disclaimer

Dit rapport is uitsluitend bestemd voor de opdrachtgever. De inhoud van dit rapport is gebaseerd op omstandigheden bij en informatie ter beschikking gesteld door de opdrachtgever en is door opdrachtnemer met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld. Echter voor onjuistheden en onvolledigheden, op welke grond dan ook, kan opdrachtnemer op geen enkele wijze aansprakelijk gesteld worden. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade die is of dreigt te worden toegebracht en voortvloeit uit of in enig opzicht verband houdt met het gebruik van het rapport.

Aan de inhoud van dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van opdrachtnemer. Ongeautoriseerd of oneigenlijk gebruik van de inhoud van het rapport kan een inbreuk op intellectuele rechten, regelgeving met betrekking tot privacy, publicatie en/of communicatie in de breedste zin van het woord opleveren.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
2.1 De herijking van het sportakkoord in Aalsmeer	4
2.2 Leeswijzer	4
3. Verbinden van gemeentelijk en landelijk beleid	5
3.1 College-agenda Aalsmeer 2022-2026	5
3.2 Het landelijke sportakkoord	5
3.3 Gezond en Actief Leven Akkoord	6
4. Waar staan we nu?	7
4.1 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen	7
4.2 Veranderingen in sport- en beweeggedrag	9
4.3 Gelijke kansen: sport en bewegen voor iedereen	12
4.4 De sportaanbieders in Aalsmeer	13
4.5 Sportvoorzieningen en accommodaties	14
4.6 Bewegen in de openbare ruimte	14
4.7 De buurtsportcoaches	15
5. Op weg naar een herijking van het sportakkoord	16
5.1 Terugblik op Sportakkoord 2021	16
5.2 Inspiratiesessie Nieuwe Impulsen voor het Sportakkoord 2023	17
5.3 Betrokken organisaties	19
6. Waar willen we naar toe?	20
6.1 Focus vanuit het landelijk sportakkoord	20
6.2 Twee ontwikkelrichtingen voor het lokale sportakkoord	20
6.3 Het bestaande sportkapitaal benutten	21
7. De ambities van het sportakkoord II	22
7.1 Vijf thematische deelakkoorden binnen twee ontwikkelrichtingen	22
A. De basis van sport en bewegen versterken	22
Thema 1. Vitale sportaanbieders	22
Thema 2. Ruimte voor sport en bewegen	23
B. De maatschappelijke waarde van sport en bewegen verzilveren	23
Thema 3. Inclusie en diversiteit	23
Thema 4. Vaardig in bewegen	24
Thema 5. Sociaal veilige sport	24
7.2 Speerpunten Sportakkoord II Aalsmeer vanaf 2023	25
7.3 Uitvoering en organisatie van het sportakkoord	26
7.4 Monitoring en evaluatie	27
7.5 Publiciteit	27
8. Bronnen	28
9. Ondertekenaars sportakkoord II	29

1. Voorwoord

Sportliefhebbers,

Sporten en bewegen zouden vanzelfsprekend moeten zijn. Een gezonde leefomgeving en een vitale leefstijl zouden daaraan ten grondslag moeten liggen. Maar de praktijk blijkt weerbarstiger. In 2022 bewoog slechts 48% van de Aalsmeerse bevolking boven de vier jaar voldoende. We brengen gemiddeld zo'n 9 uur per dag zittend door.

Het aantal mensen met overgewicht blijft almaar stijgen. In Aalsmeer is inmiddels bijna de helft van de inwoners (veel) te zwaar. Een ongezond gewicht kan leiden tot depressies, diabetes en hart- en vaatziekten. Mensen met ernstig overgewicht (obesitas) hebben een 5 jaar kortere gezonde levensverwachting dan mensen met een gezond gewicht.

Als (sport)bestuurders en leden van sportverenigingen, sportliefhebbers en individuele sporters, mogen we dit niet lijdzaam laten gebeuren. Deze cijfers zijn te schokkend om te negeren. Wij kennen als geen ander de waarde van sport en bewegen. Wij weten hoe goed je jezelf kunt voelen als je voldoende beweegt. Dus laten we daarvan ook de ander overtuigen en initiatieven blijven ontwikkelen om die ander te bereiken.

Eén van de aanzetten daartoe is deze herijking van het sportakkoord van 2021. Bedoeld om fundamenteën te leggen voor sportaanbieders die voor iedereen toegankelijk en veilig zijn. Om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen door drempels te verlagen, mensen te prikkelen en positieve succesverhalen te delen. En om de waarde van sport goed voor het voetlicht te brengen: energie, plezier, geestelijke en lichamelijke gezondheid en zingeving in het dagelijks leven.

Dit sportakkoord sluit aan op de agenda van het college van burgemeester en wethouders. We zetten sport de komende jaren nog meer in om knelpunten op het gebied van welzijn bij jeugdigen op te lossen en te voorkomen. En we zetten alles op alles om door diverse samenwerkingsverbanden ook oudere inwoners (opnieuw) aan het bewegen te krijgen.

Het is mooi om te zien hoe alle betrokken partijen samen met de verenigingen dit herijkte akkoord hebben ontwikkeld en opgesteld. Het geeft mij als wethouder sport het vertrouwen dat ook dit document geen dode letter is, maar een levend document waarmee we samen verder kunnen gaan bouwen aan een gezonde toekomst.

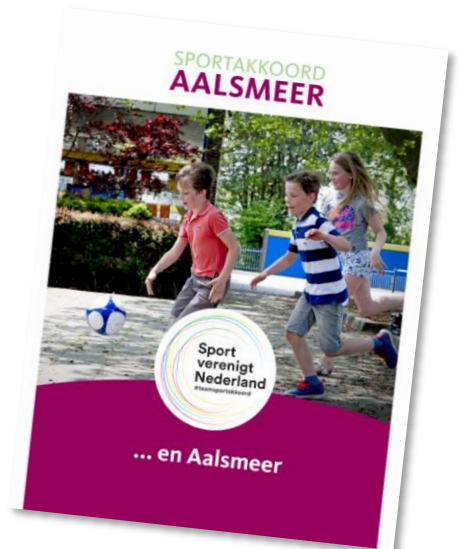
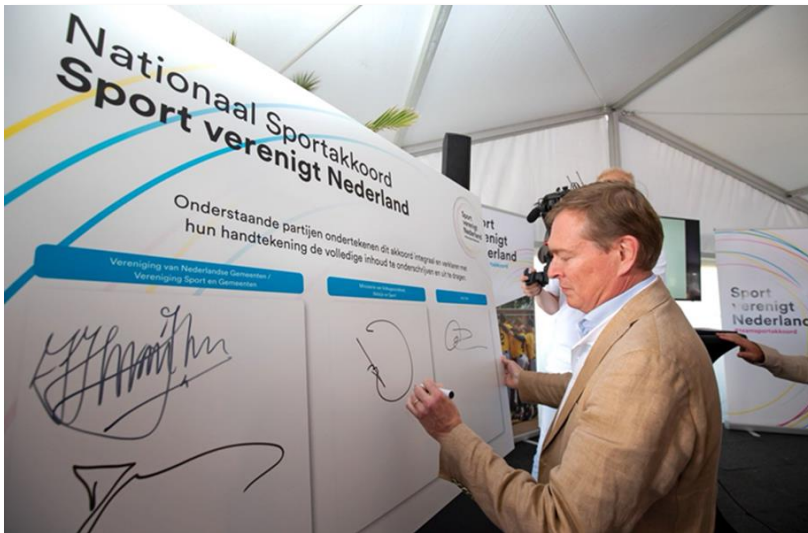
Bart Kabout
Wethouder sport

2. Inleiding

2.1 De herijking van het sportakkoord in Aalsmeer

In de zomer van 2018 werd het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland' gesloten. In Scheveningen zetten de minister van Sport Bruno Bruins en vertegenwoordigers van NOC*NSF en de sportbonden, gemeenten en provincies en tal van maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven hun handtekening onder een ambitieus plan. Samen willen zij de sport versterken en de maatschappelijke kracht van sport optimaal benutten. Dat lukt alleen als daar lokaal uitvoering aan wordt gegeven. Bijna alle gemeenten in het land zijn vervolgens aan de slag gegaan en hebben lokale sportakkoorden tot stand gebracht.

Minister Bruno Bruins ondertekent op 29 juni 2018 het Nationaal Sportakkoord

In Aalsmeer werd in een interactief met de sportverenigingen en maatschappelijke partners een lokaal sportakkoord tot stand gebracht dat begin 2021 werd ondertekend. De stuurgroep van het sportakkoord zorgde vervolgens voor regie op de uitvoering van dit sportakkoord en op de besteding van het uitvoeringsbudget. Verderop worden de uitgevoerde projecten geïnventariseerd.

De aankondiging van een nationaal Sportakkoord II was voor de partners van het Sportakkoord Aalsmeer een steun in de rug om op grond van een herijking te komen tot nieuwe impulsen voor sport en bewegen in Aalsmeer.

2.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 wordt de beleidscontext van deze herijking van het Sportakkoord Aalsmeer besproken. Het volgende hoofdstuk 4 schetst maatschappelijke trends en ontwikkelingen in en rondom sport en bewegen, die de urgentie van herijking van het sportakkoord schragen.

In hoofdstuk 5 wordt teruggeblikt op sportakkoord I uit 2021 en wordt een inkijkje gegeven in het lokaal gedragen proces op weg naar sportakkoord II. In het zesde hoofdstuk wordt, vanuit de ambities van het herijkte landelijke sportakkoord, de inhoudelijke lijn bepaald voor sportakkoord II in Aalsmeer. In hoofdstuk 7 worden ten slotte de vijf deelakkoorden van het herijkte sportakkoord Aalsmeer beschreven, worden daarbij speerpunten benoemd en wordt ingegaan op de lokale organisatie en borging.

Waar in dit stuk gesproken wordt over sportaanbieders, dan wordt bedoeld op: sportverenigingen, commerciële sport- en beweegaanbieders, fitness- en sportscholen.

3. Verbinden van gemeentelijk en landelijk beleid

3.1 College-agenda Aalsmeer 2022-2026

In de college-agenda van de nieuwe coalitie die na de gemeenteraadsverkiezingen plaats nam als college van B&W nemen sport en bewegen een prominente plaats in. De uitvoering van het Sportakkoord Aalsmeer wordt gezien als belangrijk speerpunt binnen het lokale sportbeleid.

“Sport wordt de komende jaren nog meer ingezet om knelpunten op het gebied van gezondheid en welzijn bij jeugdigen op te lossen en te voorkomen. Verdere versterking van de samenwerking tussen Exploitatie Sportaccommodaties Aalsmeer (ESA) en Team Sportservice, het uitvoeren van het Lokaal Sportakkoord en het voortzetten van de regeling combinatiefunctionarissen sport en buurtsport-coaches, worden ingezet om inwoners nog meer in beweging te krijgen.

De komende jaren is voor zowel binnen- als buitensport een aanpak van onderhoud en verbouw/nieuwbouw van locaties noodzakelijk. Per sport wordt de gemeentelijke investering per hoofd van de bevolking inzichtelijk. We maken strategische keuzes, prioriteren en stellen een meerjarenonderhoudsplan binnen- en buitensport op.

Gezien het belang van bewegen en ontmoeten wordt ingezet op multifunctioneel gebruik van de beschikbare accommodaties voor meerdere doelgroepen. Onderzoek gaat inzicht geven in de benodigde investeringen en keuzes ten aanzien van multifunctioneel gebruik.”

Bron: College-agenda Aalsmeer 2022-2026

3.2 Het landelijke sportakkoord

In het Sportakkoord I ‘Sport verenigt Nederland’, dat in 2018 werd gesloten door het ministerie van VWS, VSG/VNG en NOC*NSF, werd de volgende hoofddoelstelling benoemd:

“Met het Nationaal Sportakkoord willen de sport, de gemeenten en de rijksoverheid samen met de provincies, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de kracht van sport in Nederland nóg beter benutten”.

In de lokale sportakkoorden werd dit vertaald in concrete doelstellingen waarmee de lokale kracht van sport en bewegen versterkt en benut werd:

- Nieuwe sporters werven, oud-leden vasthouden met nieuw aanbod
- Het fundament van de sportclubs versterken (vrijwilligers, financiën)
- Creatief benutten van bestaande voorzieningen/accommodaties
- Meer samenwerken: sportclubs onderling en met bijv. zorg, welzijn en onderwijs
- Vergroten zichtbaarheid van het sport- en beweegaanbod

Met als uiteindelijk doel dat alle inwoners met plezier kunnen meedoen en profiteren van een gezonde en vitale leefstijl.

Eind 2022 vond een herijking plaats van het Nationaal Sportakkoord. Dit leidde tot Sportakkoord II, dat de naam ‘Sport versterkt’ kreeg. In dit Sportakkoord II ligt de nadruk op het versterken van de lokale en regionale uitvoering in sport en bewegen.

Het Sportakkoord II bouwt verder op de basis die in het eerste akkoord is gelegd en legt de nadruk op het versterken van de lokale en regionale uitvoering. Om richting te geven en keuzes te maken zijn drie primaire ambities gesteld:

1. Bouwen aan een stevig fundament voor sporten en bewegen
2. Vergroten van het bereik van sporten en bewegen
3. Werken aan meer betekenis van sport en bewegen voor de samenleving

Voor het herijkte Sportakkoord Aalsmeer vormen deze ambities een uitstekend uitgangspunt.

Ambities Sportakkoord II in het kort

We werken samen aan een **stevig fundament**. De voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven, moeten verbeterd. Dat gaat over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport. Een belangrijk punt de komende jaren is het investeren in kwalitatief sterke sportaanbieders die toegankelijk en veilig voor iedereen zijn. We werken ook aan een **groter bereik**. Daarmee bedoelen we dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen te gaan sporten en sport te beleven, bijvoorbeeld door drempels te verlagen, mensen te prikkelen en meer succesverhalen te delen. En we werken aan **meer betekenis van sport**. Betekenis gaat over de waarde van sport voor de maatschappij: energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven door en van de sport zelf, maar ook een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid, of juist het bevorderen van gezondheid.

Bron: Sportakkoord II 'Sport versterkt'

3.3 Gezond en Actief Leven Akkoord

Begin 2023 werd door gemeenten, het ministerie van VWS, de GGD'en en zorgverzekeraars het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gesloten. Dit akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

Met dit akkoord kunnen gemeenten een samenhangende lokale aanpak ontwikkelen voor gezondheid, sport en bewegen én de sociale basis. Met als doel om gezondheidsverschillen terug te dringen, een gezonde en vitale leefstijl en een gezonde leefomgeving tot stand te brengen, waarin sporten en bewegen vanzelfsprekend zijn.

De uitdaging voor de lokale sportakkoorden is om, nog sterker dan in sportakkoord I, de samenwerking te zoeken met maatschappelijke partners in preventie, zorg, sociaal domein, onderwijs en cultuur. Met als doel elke inwoner een gelijke kans te bieden om te profiteren van het plezier en de positieve effecten van sporten en bewegen.

4. Waar staan we nu?

4.1 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Bevolkingssamenstelling

Evenals in veel andere gemeenten verandert in de gemeente Aalsmeer de samenstelling van de bevolking als gevolg van ontgroening, vergrijzing en een krimpende beroepsbevolking. Het aantal schoolgaande jongeren daalt tot 2040 licht en de beroepsbevolking (20-65 jarigen) neemt in lijn met de landelijke trends de komende jaren af, terwijl het aantal huishoudens van ouderen zal toenemen.

Inactiviteit en overgewicht

Voor iedereen geldt dat voldoende bewegen belangrijk is voor een goede fysieke en mentale gezondheid. Ondanks de toenemende bewustwording van een gezonde leefstijl en het belang van bewegen, voldeed in 2022 slechts 44,3% van de Nederlanders van vier jaar en ouder aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen¹. Daarbij blijkt uit cijfers van 2021 dat we dagelijks gemiddeld ruim 9 uur zittend doorbrengen. Veel zitten heeft nadelige gezondheidseffecten, daarom adviseren de beweegrichtlijnen veel zitten te beperken en voldoende beweging in de dag te brengen. Toch is het aandeel volwassen inwoners dat te weinig beweegt nog steeds aanzienlijk: in Aalsmeer voldoet slechts 48,1% van de volwassen bevolking aan de normen voor gezond beweeggedrag². Dat betekent dat de helft van de inwoners, circa 12.000 inwoners, te weinig beweegt.

Bron: De beweegrichtlijnen - Kenniscentrum Sport en Bewegen

Het aandeel inwoners dat sport en voldoende beweegt daalt sterk bij het stijgen van de leeftijd. Vooral 75-plussers bewegen en sporten weinig. Uit onderzoek blijkt dat ouderen die regelmatig bewegen een veel kleiner risico lopen op vallen. Daarnaast heeft regelmatig bewegen een positief effect op de mentale gezondheid en zorgt bewegen in groepsverband voor het versterken van sociale contacten. Laagopgeleiden sporten minder vaak dan middelbaar- en hoogopgeleiden. Het sport- en beweeggedrag verschilt niet tussen de wijken in Aalsmeer.

¹ Nederlands Norm Gezond Bewegen, vanaf 2017: De beweegrichtlijnen

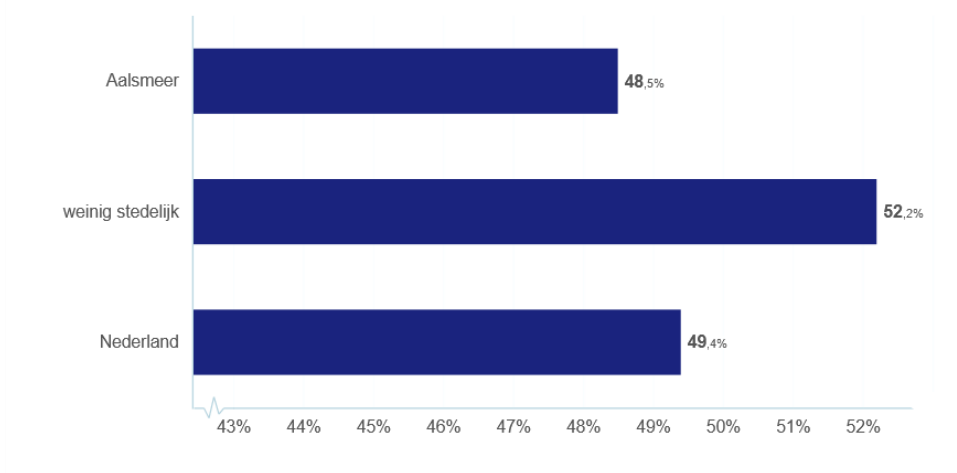
² Gezondheid en welbevinden in Aalsmeer. Resultaten Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 (GGD Amsterdam)

Bron: GGD Amsterdam – Gezondheid en welbevinden in Aalsmeer 2020

Na roken is overgewicht de belangrijkste oorzaak van gezondheidsverlies. De gezonde levensverwachting van mensen met obesitas is 5 jaar lager dan van mensen met een gezond gewicht. Een ongezond gewicht kan leiden tot tal van aandoeningen en klachten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en depressie. Overgewicht leidt ook tot (indirecte) kosten door een hoger zorggebruik, meer ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Het aantal mensen met overgewicht is de afgelopen decennia in Nederland gestegen tot bijna 50% en het aantal mensen met ernstig overgewicht (obesitas) is meer dan verdubbeld. In de gemeente Aalsmeer ligt het percentage mensen met overgewicht op een iets lager niveau dan het landelijk gemiddelde. Toch is ook in Aalsmeer bij bijna de helft van de bevolking sprake van overgewicht³.

5.3 Overgewicht

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Fysieke en verstandelijke beperkingen

Mensen met een fysieke of verstandelijke beperking bewegen minder dan gemiddeld en vinden nog onvoldoende hun weg naar het bestaande sportaanbod. Veel handicaps zijn onzichtbaar; de gemiddelde sportbestuurder, trainer of sporter heeft er geen goed beeld van welke mensen door hun lichamelijke of verstandelijke beperking eventueel extra ondersteuning nodig hebben bij sporten en bewegen.

³ Overgewicht wordt berekend op grond van de BMI (een maat voor het gewicht in verhouding tot lichaamslengte). Voor volwassenen geldt een BMI van 25-29,9 kg/m² als overgewicht en een BMI van 30 kg/m² of hoger als obesitas (ernstig overgewicht).

Dementie, eenzaamheid en depressie

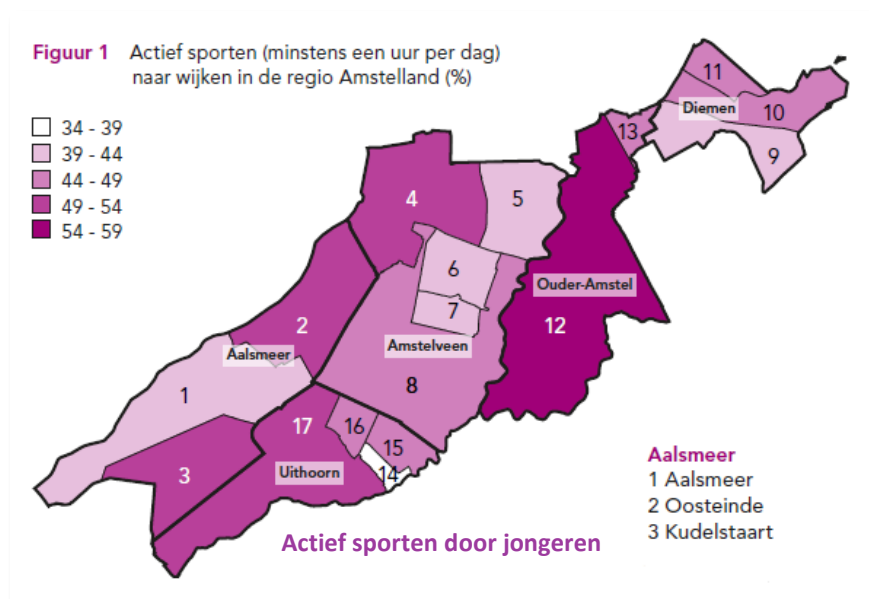
De vergrijzing van de inwoners van Aalsmeer draagt bij aan leeftijdsgebonden verschijnselen als dementie, eenzaamheid en ouderdomsdepressiviteit. Uit landelijke cijfers blijkt dat het aantal inwoners met dementie de komende jaren sterk zal toenemen; het aantal zal in 2050 het dubbele zijn ten opzichte van dit moment⁴. Anderzijds blijkt uit onderzoek dat dat regelmatig bewegen de hersenfunctie stimuleert en daarmee een vertragende werking hebben op het ziektebeeld⁵.

4.2 Veranderingen in sport- en beweeggedrag

Sport- en beweegdeelname

De sport- en beweegdeelname bij de sportverenigingen is in de gemeente Aalsmeer op goed niveau. Met name onder de basisschooljeugd is de deelname hoog. Toch is er sprake van een terugval vanaf 18 jaar en zien veel sportverenigingen hun jeugdleden al vanaf 12 of 14 jaar afhaken.

Uit een regionale vergelijking binnen Amstelland blijkt dat het sportgedrag van jongeren sterk verschilt per woonwijk.

Bron: GGD Amsterdam - Jongeren in Beeld (2019)

Voor volwassenen geldt dat de beweegrichtlijnen iets onder het landelijk gemiddelde uitkomt, maar dat er significant meer actief gesport wordt dan in de rest van Nederland. Bijna 60% van de inwoners sport minstens één keer per week. Het percentage inwoners in Aalsmeer dat voldoende beweegt is lager dan in 2016, het aandeel sporters is niet veranderd. Het sport- en beweeggedrag verschilt in Aalsmeer niet van de rest van de regio. Het aandeel inwoners met voldoende beweging wijkt niet af van het landelijke cijfer.

Tabel 1: Bewegen en sporten onder inwoners van Aalsmeer van 18 jaar en ouder (%)

Bewegen en sporten	Totaal	Geslacht		Leeftijd					Verschil		
		M	V	18-34	35-49	50-64	65-74	75+	Regio ³	NL ⁴	
Beweegrichtlijnen ⁵	48	48	48	49	51	51	48	30	*	49	50
Actief sporten ⁶	59	58	60	71	67	53	51	37	*	58	51

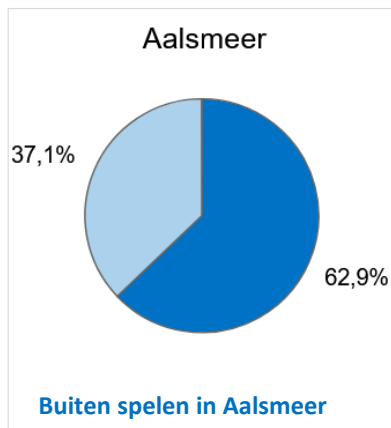
Bron: GGD Amsterdam – Gezondheid en welbevinden in Aalsmeer 2020

⁴ Alzheimer Stichting Nederland - Dementia in Europe Yearbook 2019

⁵ Let wel: dementie treft niet alleen ouderen. Ook jongeren en volwassenen kunnen er door getroffen worden.

Buiten spelen

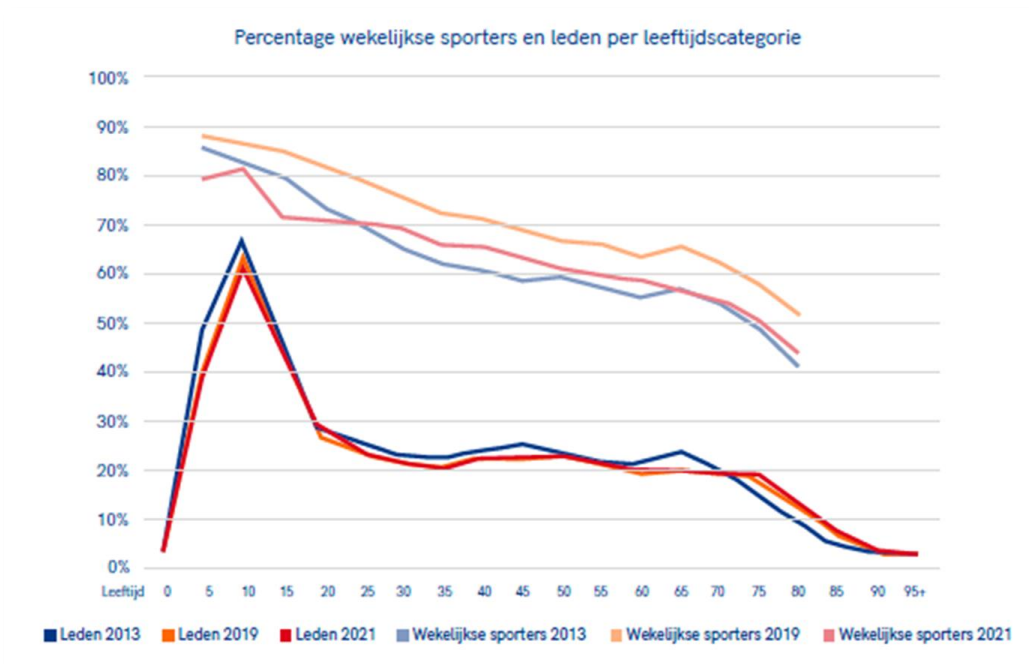
Buiten spelen is niet alleen goed voor kinderen vanwege de frisse lucht, maar er zijn veel meer redenen waarom het belangrijk is dat kinderen dagelijks minstens een uur buiten bewegen. Buiten spelen maakt een kind sterker en socialer. Verder is beweging goed voor de gezondheid: het voorkomt overgewicht en verlaagt het stressniveau. Bij basisschoolkinderen verhoogt buiten spelen ook nog eens de leerprestaties en de cognitieve ontwikkeling. Een overgroot deel van de 10-11 jarigen in Aalsmeer speelt bijna dagelijks buiten. Toch speelt ruim een derde van de kinderen 37,1% niet regelmatig buiten.

Bron: Gezondheid in Beeld (<https://amstelland.ggdgezondheidinbeeld.nl/>)

Sporten bij een vereniging

De sportverenigingen hebben te kampen met een stabilisatie en soms terugloop van het aantal leden, met name in de leeftijdscategorie vanaf 13 jaar. In de groep jongeren tussen 13 en 18 jaar is een belangrijke negatieve verschuiving gaande als het gaat om sportcommitment. Zij zien veel drempels, bijvoorbeeld vaste trainingstijden en verplichtingen. In deze levensfase loopt de sportparticipatie snel terug. De leeftijdscategorie daarboven - volwassenen tot 44 jaar - noemt tijdgebrek als grootste reden om niet te sporten. 45-plussers zijn het meest gemotiveerd om (weer) wekelijks te sporten.

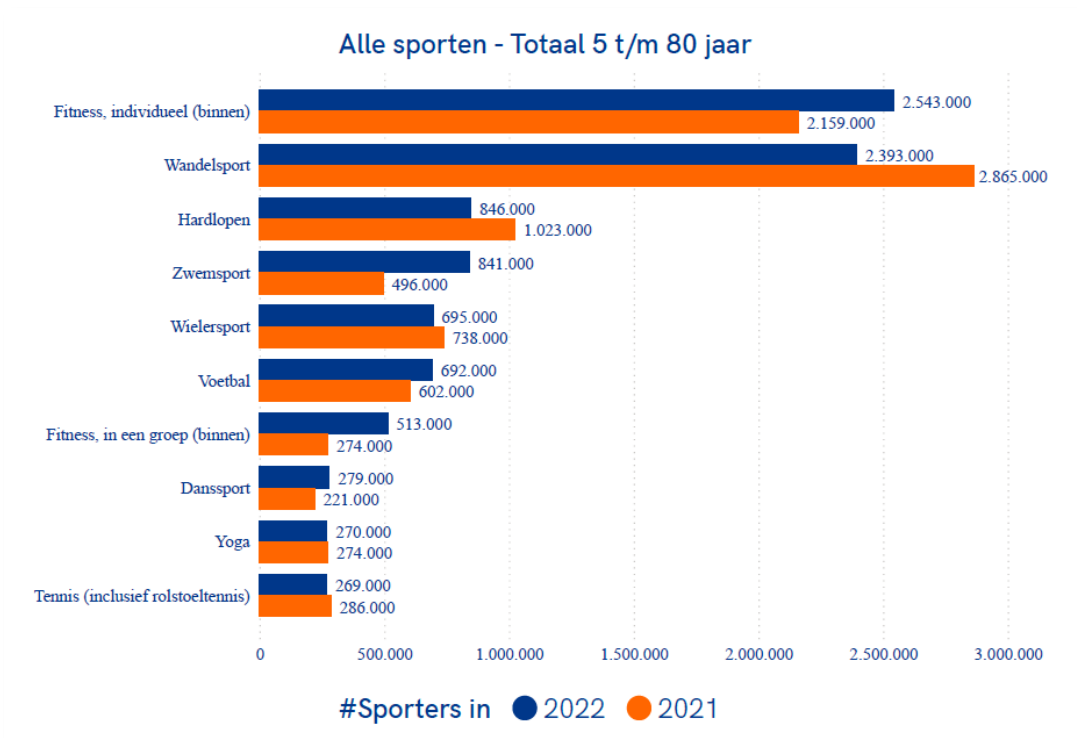

Bron: NOC*NSF - Onderzoek Sportgedrag in Nederland (2023)

Uit onderzoek van NOC*NSF naar sportgedrag in Nederland blijkt dat de dalende trends in sportdeelname zijn versterkt als gevolg van de coronapandemie. In de periode 2020-2021 is de deelname behoorlijk gedaald en in 2023 nog niet teruggekomen op het oude niveau. Deze dalende ledentallen zijn van effect op de continuïteit van activiteiten, dragen bij aan een vrijwilligerstekort en beïnvloeden, als gevolg van dalende contributie-inkomsten, de draagkracht van verenigingen. Vanuit maatschappelijk oogpunt wordt zichtbaar dat inactiviteit vanaf 12 jaar toeneemt, met alle nadelige gevolgen van dien (toename bewegingsarmoede, overgewicht en afname motorische ontwikkeling en sociale participatie).

Veranderende sportvoorkeuren

De sportdeelname bij sportverenigingen is in absolute zin al jaren stabiel, maar het aantal sporters in ons land neemt toe⁶. Dit is met name het gevolg van de groeiende populariteit van anders-georganiseerde of individuele vormen van sportbeoefening: fitness, wandelen, zwemmen, fietsen en hardlopen. Deze sport- en beweegvormen zijn met name populair onder volwassenen en ouderen, die zich minder willen binden aan een sportvereniging.

Bron: Zo Sport Nederland (NOC*NSF 2023)

Ook de gemeente Aalsmeer heeft te maken met deze trend. Volwassenen en ouderen kiezen steeds vaker voor niet-verenigingsgebonden sport- en beweegvormen. De coronapandemie en de lockdowns hebben deze trend versterkt. Een beter inzicht in de behoeft patronen van inwoners die niet- en anders-georganiseerd sporten en recreëren is wenselijk.

Speerpunten per levensfase

De bovenstaande maatschappelijke trends in de gemeente kunnen voor het sportakkoord worden vertaald naar de volgende speerpunten per levensfase:

- Jongste jeugd: voorlichting over belang van bewegen en gezonde voeding voor de motorische en mentale ontwikkeling.
- Basisschooljeugd: motorische ontwikkeling, sportkennismaking en binding aan een vereniging of sportschool.

⁶ NOC*NSF - Zo Sport Nederland 2023

- Jeugd 12+: inzet op behoud bij verenigingen, introduceren van aangepaste sportvormen (b.v. urban sports, freerunning, skaten en boarden).
- Volwassenen: faciliteren van individuele sportbeoefening/bewegen in openbare ruimte; ontwikkelen nieuwe aanbod (b.v. padel, klimmen) alternatieve lidmaatschapsmodellen vanuit sportverenigingen en commerciële sport; verkennen van het nog sterker profileren van sportief-recreatieve beweegroutes.
- Volwassenen met afstand tot regulier aanbod (arbeidsreïntegratie, GGZ, vluchtelingen, armoede): verlagen van drempels voor sport en bewegen.
- Ouderen: het aanbod van veel sportverenigingen is nog traditioneel ingericht (competitie, prestatie). Om ouderen te binden is een focusverschuiving gewenst naar meer recreatieve sport- en beweegvormen, op een lager intensiteitsniveau (b.v. walking football/handbal, Old Stars).
- Ouderen met zorgindicatie (chronisch zieken, dementie, eenzaamheid): verlagen van drempels voor bewegen en meedoen. Focus op gezond bewegen en meedoen.

4.3 Gelijke kansen: sport en bewegen voor iedereen

“De ambitie is dat iedere Nederlander een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen.”
Dit was de ambitie die in Sportakkoord Aalsmeer in 2021 werd overgenomen uit het landelijk sportakkoord. De afgelopen jaren is uit onderzoek van onder ander het Mulier Instituut gebleken dat, versterkt door de covid-19-pandemie, de kansenongelijkheid in sport en bewegen groter is geworden. Veel (kwetsbare) inwoners ondervinden nog forse drempels om deel te nemen aan het bestaande sport- en beweegaanbod.

Chronisch zieken en ouderen, mensen met overgewicht, of met een fysieke beperking vinden onvoldoende de weg naar geschikt sport- of beweegaanbod. Voor mensen met mentale problemen, jongeren met autisme of verstandelijke gehandicapten is er onvoldoende deskundige begeleiding beschikbaar. En als gevolg van de stijgende kosten van levensonderhoud kan een grote groep inwoners zich de toegang tot sport- en beweegactiviteiten financieel niet meer veroorloven.

Er dreigt een maatschappelijke kloof in sport en bewegen te ontstaan, die alleen kan worden overwonnen als er nauwer wordt samengewerkt tussen de sport- en beweegsector en andere maatschappelijke organisaties. Met als doel het creëren van (integrale) oplossingen om de kansenongelijkheid in gezondheid, leefstijl en maatschappelijke participatie te verkleinen. Verbinding en samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke partners in preventie, zorg, sociaal domein, onderwijs en cultuur is daarom een primaire voorwaarde voor een succesvolle uitvoering van het sportakkoord. Intensievere samenwerking met eerste lijns-professionals (huisartsen, fysiotherapeuten, buurtwerkers etc.) vormt een belangrijke schakel bij het bereiken en toeleiden van doelgroepen naar geschikt sport- en beweegaanbod.

4.4 De sportaanbieders in Aalsmeer

Een rijkgeschakeerd verenigingsleven kenmerkt de gemeente Aalsmeer. Verspreid over de wijken zijn ruim 30 sportverenigingen. De verenigingen zijn sterk geworteld in de samenleving en kunnen voortbestaan dankzij de inzet van honderden vrijwilligers.

In 2022 heeft Team Sportservice een verenigingsmonitor uitgevoerd in Aalsmeer. De 33 sportverenigingen in Aalsmeer en Kudelstaart hebben een uitnodiging ontvangen om een digitale verenigingsmonitor in te vullen. Vervolgens hebben de bestuurders van 8 verenigingen in een persoonlijk gesprek deze antwoorden nader toegelicht en aanvullende informatie gegeven.

De deelnemende verenigingen geven aan dat ze er over het algemeen bestuurlijk en financieel redelijk voor staan, maar dat ze zich zorgen maken over de langere termijn. De inkomsten van contributies en kantines nemen af, terwijl de druk van inflatie en energielasten groeit. Tijdens corona zijn er leden afgehaakt en de vrijwilligers staan onder druk. Er is nauwelijks ruimte voor nieuwe initiatieven of activiteiten overdag, daarvoor ontbreekt het technisch kader. Soms moeten activiteiten stoppen als gevolg van gebrek aan kader. Ook bij het aanbieden van clinics op scholen (of op eigen velden) lopen de verenigingen tegen het gebrek van kader aan. Gezocht wordt naar manieren om vrijwilligerswerk voor de toekomst veilig te stellen. Verplichten, vergoedingen of technische hulpmiddelen als de Taakie-app worden overwogen.

Er heerst over het algemeen een positieve sportcultuur en er wordt weinig melding gemaakt van grensoverschrijdend gedrag. Wel hebben verenigingen behoefte aan ondersteuning van bewustwording en communicatie ten aanzien van gedragsregels binnen de vereniging. De meeste verenigingen hebben een vertrouwenscontactpersoon (VCP), maar niet alle VCP's hebben de gratis opleiding doorlopen.

De verenigingen maken voor de accommodaties gebruik van de diensten van ESA B.V.. Wensen zijn er op het gebied van onderhoud en nieuwe materialen. Daarnaast liggen er uitdagingen om de capaciteit op de piekuren goed te verdelen over de verenigingen.

Alle clubs zien zichzelf als zogenaamde 'open club' en zij staan open voor nieuwe initiatieven en doelgroepen. Knelpunt hierbij blijft de beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers.

De verenigingsmonitor sluit af met de volgende aanbevelingen.

Aanbevelingen (in willekeurige volgorde)

1. *Het bespreken van het vinden en behouden van vrijwilligers en technisch kader met alle verenigingen met elkaar en mogelijk inzetten van externe hulp biedt een brede basis die bijdraagt aan het makkelijker vinden en behouden van vrijwilligers en technisch kader.*
2. *Het bespreken van het vinden en behouden van leden met alle verenigingen met elkaar en mogelijk inzetten van externe hulp biedt een brede basis die bijdraagt aan het makkelijker vinden en behouden van leden. Opties flexibel aanbod en flexibele contributievormen.*
3. *1 of 2 keer per jaar ontmoeten de sportverenigingen om van elkaar te leren in een laagdrempelige setting en inhoudelijk uitgedaagd te worden al dan niet met inspirerende sprekers. Een overtreffende versie van het sportcafé.*
4. *Het zicht blijven houden op wat er allemaal speelt bij verenigingen in de gemeente. Het behouden van een rijk verenigingsleven vraagt om investeringen en soms een steuntje in de rug.*
5. *Meer sturen op onderhoud van en materialen in de accommodaties.*
6. *Bekijken mogelijkheden van de gemeente om het voor de huidige gezonde verenigingen betaalbaar te houden.*
7. *Inventarisatie maken of het huidige aanbod van de binnensportaccommodatie in Kudelstaart voldoende is voor de sportverenigingen in de (nabije) toekomst.*

Bron: Verenigingsmonitor Aalsmeer 2022

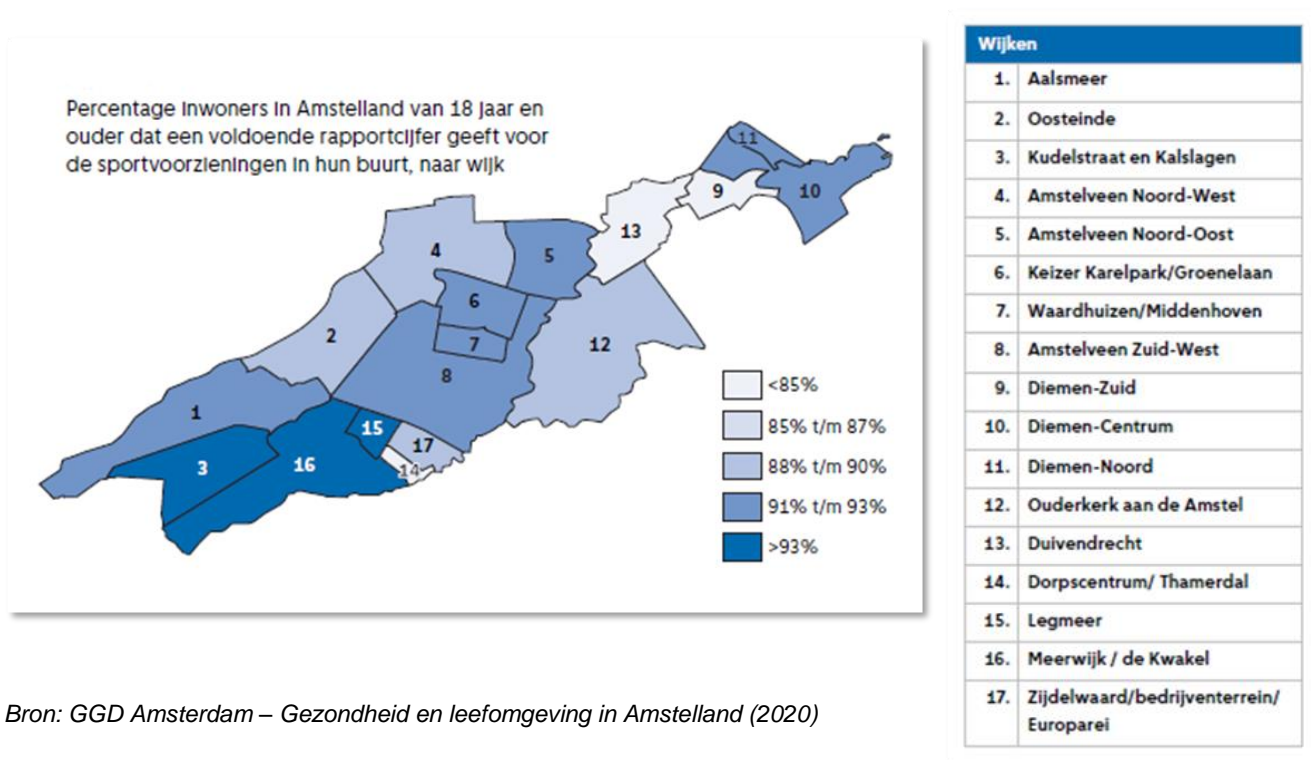
Het streven is om in de toekomst tot één loket voor sportondersteuning te komen. Hiertoe wordt overleg aangegaan tussen gemeente, de lokale verenigingsondersteuners, de stuurgroep en de adviseur lokale sport. Doel is om de toegang, coördinatie en kwaliteit van clubondersteuning op lokaal of regionaal niveau te verbeteren.

Ook zal de mogelijkheid om te komen tot een lokaal sportplatform verkend worden.

4.5 Sportvoorzieningen en accommodaties

Als het gaat om sportvoorzieningen is Exploitatie Sportaccommodaties Aalsmeer B.V. (ESA B.V.) de partner van de gemeente en de sportaanbieders. ESA beheert verschillende binnensportlocaties in Aalsmeer en Kudelstaart. Dit zijn: Sportcentrum De Waterlelie (zwembad en sporthal), sporthallen De Bloemhof en de Proosdijhal en een aantal gymzalen. Daarnaast is ESA verantwoordelijk voor beheer en exploitatie van Sportpark Hornmeer, Sportpark Calslagen, de Atletiekbaan en De Oude Veiling.

ESA en gemeente Aalsmeer zijn nauw met elkaar verbonden. ESA huurt van de gemeente de accommodaties en is middels een exploitatieovereenkomst verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en exploitatie. De gemeente is aandeelhouder, huisbaas, subsidieverstrekker, bepaalt het gemeenschappelijk sportbeleid en controleert de naleving van wetten en regels. Bij al deze en nog meer facetten komen ESA en gemeente elkaar tegen.

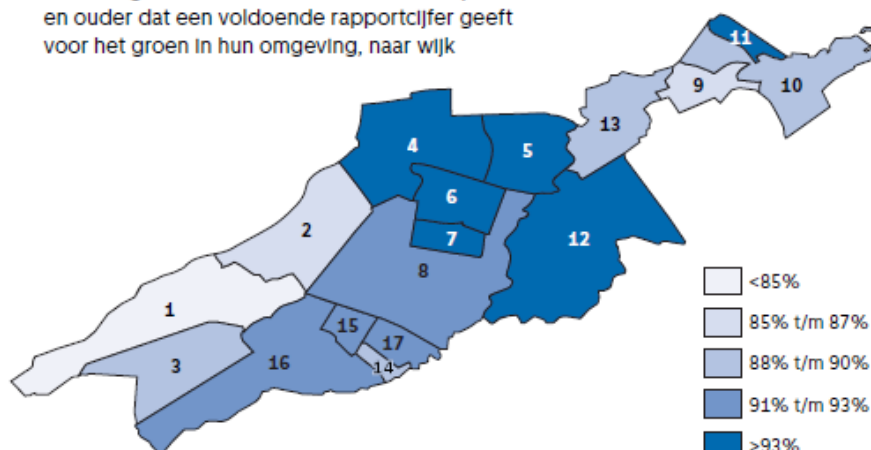

4.6 Bewegen in de openbare ruimte

De gemeente Aalsmeer bevindt zich in een groene en waterrijke groene omgeving waar veel ruimte is om in de buitenlucht te sporten en te recreëren (wandelen, hardlopen en fietsen). De Westeinderplassen bieden ruimte voor watersport. In het nieuwe recreatiepark Hornmeer zijn diverse voorzieningen aangelegd voor sportieve recreatie: fitnessstoestellen, een basketbalveld en skatepark. Ook in het Jac. Stammespark, dat aangelegd wordt bij De Bloemhof zijn diverse sportieve voorzieningen ingepland. Aan de speeltuinen en speelplekken voor de jongste jeugd in de gemeente wordt de nodige aandacht besteed. Door Team Sportservice is, in het kader van het sportakkoord, een plattgrond van de beschikbare speeltuinen opgesteld.

De inwoners van de regio Amstelland zijn over het algemeen redelijk positief te spreken over het groen in hun leefomgeving. De drie wijken van de gemeente Aalsmeer scoren in vergelijking met de regio evenwel aan de lage kant van het spectrum, zo blijkt uit de gezondheidsmonitor van de GGD Amsterdam.

Percentage inwoners in Amstelland van 18 jaar en ouder dat een voldoende rapportcijfer geeft voor het groen in hun omgeving, naar wijk

Bron: GGD Amsterdam – Gezondheid en leefomgeving in Amstelland (2020)

4.7 De buurtsportcoaches

De buurtsportcoaches van Team Sportservice zetten zich samen met de lokale sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke organisaties en de gemeente in om alle inwoners de kans te bieden te genieten van het plezier en de positieve effecten van sporten en bewegen.

Binnen het sportakkoord vervullen de buurtsportcoaches een stimulerende, ondersteunende en verbindende rol. Het in beweging krijgen van mensen is een belangrijke, maar ook lastige taak. Zeker als zij dit niet van jongs af aan hebben meegekregen en/of een motorische achterstand hebben opgelopen. Kinderen die plezier ervaren in bewegen, hebben een veel kleinere kans op een motorische achterstand en een grotere kans om op latere leeftijd actief te blijven.

Bij de buurtsportcoaches van Team Sportservice staan de inwoners van Aalsmeer en hun behoeften centraal. Initiatieven die gericht zijn op het in beweging brengen van inwoners kunnen op hun ondersteuning rekenen.

De buurtsportcoaches ondersteunen de stuurgroep, de gemeente en de verenigingen en maatschappelijke partners bij de uitvoering van het sportakkoord, zorgen voor de verbinding met maatschappelijke sectoren welzijn, zorg en onderwijs en stimuleren waar nodig is.

Het ministerie van VWS schetst voor de continuering van de Brede Regeling Combinatiefuncties (de overheidsbijdrage aan de financiering van de buurtsportcoaches) de volgende zes profielen voor de buurtsportcoaches:

1. **De buurtsportcoach** (sport, welzijn, sociaal domein) is de spin in de wijk, zorgt voor de verbinding met andere domeinen en brengt mensen aan het sporten en bewegen in de buurt. Dit kan op een trapveldje zijn of op de sportclub;
2. **De clubkadercoach, verenigingsmanager of sportparkmanager** (sportdomein) versterkt de sport- en beweegaanbieders;
3. **De beweegcoach** (welzijn, gezondheid en zorg domein) begeleidt mensen die te weinig of niet sporten en bewegen.
4. **De combinatiefunctionaris onderwijs** versterkt het sport-, beweeg- en culturaanbod op en rond de scholen;
5. **De cultuurcoach** (cultuur, welzijn, onderwijs en sociaal domein);
6. **Sportpreventiecoördinator** die verantwoordelijk is voor de herijking en het doorzetten van de lokale akkoorden en de verbinding legt tussen Sportakkoord, GALA en eventuele andere Rijksprogramma's zoals School en Omgeving, Maatschappelijke Diensttijd en Leefbaarheid en Veiligheid.

In de praktijk zullen deze profielen op grond van lokaal maatwerk worden aangepast of gecombineerd. De inzet van deze profielen wordt de komende periode in overleg met de gemeente vastgesteld.

5. Op weg naar een herijking van het sportakkoord

5.1 Terugblik op Sportakkoord 2021

In het begin van 2021 is het Sportakkoord Aalsmeer ondertekend. Op dat moment was, binnen de verschillende deelakkoorden, al een aantal projecten in voorbereiding. Door de stuurgroep zijn criteria en een procedure opgesteld voor de toekenning van uitvoeringsbudget vanuit het sportakkoord. De volgende activiteiten en projecten zijn vanaf 2021 toegekend:

- Speeltuinen plattegrond (Team Sportservice)
- Nijntje beweegdiploma (Team Sportservice)
- Gezondere sportkantine (Team Sportservice)
- Website noordhollandactief.nl (Team Sportservice)
- Taakie (Team Sportservice)
- Citytrainers (Gro-up)
- Motorische ontwikkeling 4-12 jaar (Team Sportservice)
- Zwemloop (ZSC Oceanus/ESA)
- Weer op de fiets (ESA)
- Sportfair (Team Sportservice)
- Pedagogogen op het veld (Gro-up)
- Schoolzwemmen voor groep 6, 7 en 8 (IKC Triade/ESA)
- Sport en cultuur evenement (ESA)
- Schoolplein De Brug (PCBS De Brug)
- Verenigingsmonitor (Team Sportservice)
- Nijntje beweegdiploma (SV Omnia 2000)
- Judo op school (Team Sportservice)
- Vakantie activiteit: waterpolo (ZSC Oceanus)
- Handbal Talentendag (Handbalvereniging Aalsmeer)
- Voetjebal (Voetjebal)
- Verenigingsondersteuning (Team Sportservice en ESA)
- Sjors Sportief Doelgroep (Team Sportservice)
- Schoolzwemmen voor groep 6, 7 en 8 deel 2 (ESA)
- HVA Clubkadercoach (Handbalvereniging Aalsmeer)
- Fietslessen uitgebreid (Team Sportservice)
- Bewegen op recept (Team Sportservice)
- Aalsmeer Actief website (Team Sportservice)
- Max Vitaal (Team Sportservice)
- Place2beFit (Gro-up)
- Poeloversteek (ZSC Oceanus)

Projectenoverzicht van het Sportakkoord I

5.2 Inspiratiesessie Nieuwe Impulsen voor het Sportakkoord 2023

Op 22 mei waren de sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders uit Aalsmeer samen met een aantal maatschappelijke partners bijeen in sporthal De Bloemhof voor een inspirerende dialoog over het sportakkoord Aalsmeer. Wethouder Bart Kabout heette alle aanwezigen welkom en benadrukte het belang van sport en bewegen voor de gemeente Aalsmeer.

Een interview met Paralympisch triatleet, handbiker en wheeler Jetze Plat zorgde voor een inkijkje in het topsportleven van een van de meest succesvolle atleten van dit moment. Jetze nam de zaal mee in zijn gouden topprestaties bij de Spelen en opeenvolgende WK's. Maar ook vertelde hij hoe sport hem in zijn jeugd jaren vormde en hoe hij zijn zwemcarrière begon bij Oceanus in Aalsmeer. Jetze sloot af met een paar tips voor sportverenigingen die zich meer willen openstellen voor mensen met een beperking.

Na inleidingen over Vrijwilligers in de Sport en Veilige Sport gingen de aanwezigen creatief aan de slag met de vijf thema's van het sportakkoord. Er werd gebrainstormd over nieuwe impulsen voor sporten en bewegen in Aalsmeer. Ambities en ideeën werden gezamenlijk in kaart gebracht, maar ook werd verkend welke wensen en knelpunten nog aandacht verdienen.

Deelnemers van de inspiratiesessie op 22 mei 2023 in De Bloemhof

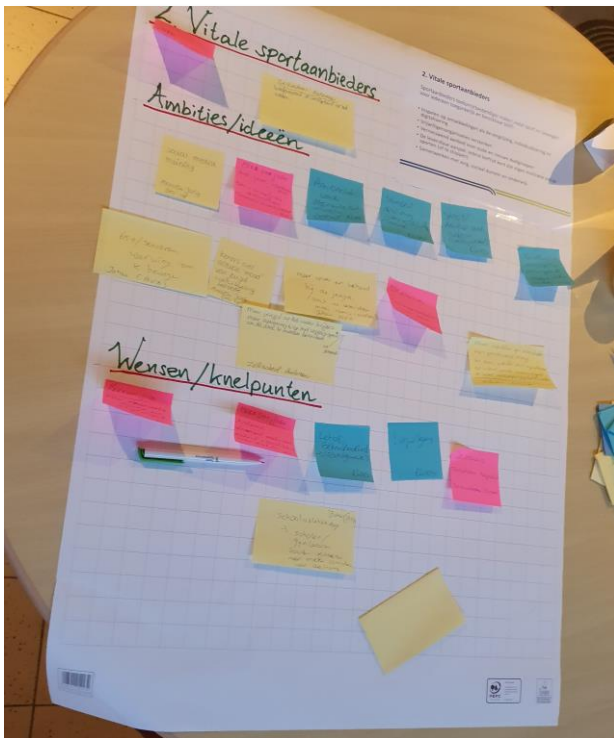
De opbrengst van de inspiratiesessie

Na de pauze gingen de aanwezigen aan de slag met flipoverposters en post-its. De volgende ambities en ideeën werden benoemd:

- Meer gezamenlijke promotie van het sport- en beweegaanbod in Aalsmeer
- Met clinics naar de inwoners toe (kennismakingsprogramma: 'de sporthopdagen')
- Meer samenwerking met het onderwijs, ook aanbod na schooltijd
- Sportkennismaking voor asielzoekers/vluchtelingen
- Meer inzet van Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Samenwerking vereniging bij werving en opleiding vrijwilligers (mbv. Taakie)
- Gezamenlijk aanbod Walking Voetbal
- Inzet op groei en behoud bij de jeugd (aansluiten bij wensen/behoefte)
- Samenwerking met kinderdagverblijven/BSO
- Nog beter benutten/afstemmen sportaccommodaties (ook op daluren)
- Kennis delen over veilig sportklimaat
- Grensoverschrijdend gedrag: bewust en bespreekbaar maken en opleiding/intervisie
- Uitwisselen/delen vertrouwenscontactpersonen tussen meerdere verenigingen

De volgende wensen en knelpunten kwamen aan de orde:

- Vrijwilligerswerving en -behoud
- Tekort technisch kader (m.n. daluren overdag)
- Tekort kader voor begeleiding sporters met een beperking
- Aanbod meer gebundeld zichtbaar maken (website Aalsmeer Actief)
- Betaalbaarheid/toegankelijkheid van sport is een zorg
- Social media-gebruik (scholing)
- Betrokkenheid en gedrag ouders
- Schoolspordagen
- Verouderde staat van aantal sporthallen
- Verruwing omgangsvormen in de sport (bespreekbaar maken/scholing)
- Vervoer en bereikbaarheid van activiteiten voor jeugd en mensen met een beperking

5.3 Betrokken organisaties

De volgende organisaties waren betrokken bij de inspiratiesessie op 22 mei 2023:

Sport en bewegen

- AWV Aalsmeerse wandel vereniging
- Rhythmic Dreams Gymnastics Academy
- AVA Aalsmeer
- BV Aalsmeer
- ZSC Oceanus
- Oceanus, organisatie Poeloversteek, stuurgroep Sportakkoord
- FC Aalsmeer
- Zeilschool Aalsmeer
- Meerdanjudo
- Happy2dance
- RKDES
- Handbalvereniging Aalsmeer, Mike Multi Foundation
- Volant '90, SV Omnia 2000

Maatschappelijk

- Participe (welzijn)
- Gro-up (buurtwerk)

Overig

- Gemeente Aalsmeer (wethouder sport Bart Kabout en beleidsadviseur sport Kick de Groot waren aanwezig als toehoorder)
- Jetze Plat (speciale gast)
- Hubert Habers (Team Sportservice – inleider Vrijwilligers in de Sport)
- Serge Westercappel (Centrum Veilige Sport Nederland/NOC*NSF – inleider Veilige Sport)
- ESA B.V. (Jules Broex, Mattijs Mensinga – organisatie)
- Team Sportservice (Barry Wehman, Micha Hoogewoud en Sjoerd van Tiel - organisatie)

6. Waar willen we naar toe?

6.1 Focus vanuit het landelijk sportakkoord

“Sport is van grote maatschappelijke waarde. Het is voor velen een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Het draagt bij aan onze fysieke en mentale gezondheid, creëert saamhorigheid en biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Iedereen in Nederland heeft de kans om zonder belemmering te sporten, te excelleren in sport en te genieten van sport. We inspireren zoveel mogelijk mensen met de kracht van sport. Want Sport versterkt!”

(Landelijk Sportakkoord II 2023 p.5)

Het landelijk sportakkoord Sport Versterkt legt een sterke nadruk op het versterken van lokale en regionale uitvoering in de sport. Om lokaal en regionaal optimaal de maatschappelijke kracht van sport en bewegen te benutten is in dit tweede landelijke sportakkoord opgebouwd rond drie ambities.

De drie ambities van Sportakkoord II in het kort:

1. We werken samen aan een **stevig fundament**. De voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven, moeten verbeterd. Dat gaat over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport. Een belangrijk punt de komende jaren is het investeren in kwalitatief sterke sportaanbieders die toegankelijk en veilig voor iedereen zijn.
2. We werken ook aan een **groter bereik**. Daarmee bedoelen we dat meer mensen zich aangesproken en uitgenodigd voelen te gaan sporten en sport te beleven, bijvoorbeeld door drempels te verlagen, mensen te prikkelen en meer succesverhalen te delen.
3. We werken aan **meer betekenis** van sport. Betekenis gaat over de waarde van sport voor de maatschappij: energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven door en van de sport zelf, maar ook een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid, of juist het bevorderen van gezondheid.

De afgelopen jaren heeft het fundament van sport en bewegen als gevolg van covid-19 en de stijgende energielasten stevig onder druk gestaan. Vrijwilligers en leden hebben de sportverenigingen en de activiteiten de rug toegekeerd en veel verenigingen kampen met financiële uitdagingen. Voordat bereik en betekenis van sport en bewegen vergroot kunnen worden is het van belang dat aandacht wordt besteed aan de basis van sport en bewegen.

In het Sportakkoord Aalsmeer worden twee ontwikkelrichtingen uitgezet. Enerzijds wordt ingezet op het versterken van het fundament, de basisinfrastructuur van sport en bewegen (sportaanbieders en voorzieningen). Anderzijds wordt tegelijkertijd gewerkt aan het verzilveren van de maatschappelijke waarde door het vergroten van het bereik en betekenis van sport en bewegen.

6.2 Twee ontwikkelrichtingen voor het lokale sportakkoord

De ambities van het sportakkoord Aalsmeer zijn uitgewerkt in twee ontwikkelrichtingen en vijf thematische deelakkoorden.

A. De basis van sport en bewegen versterken

Allereerst wordt ingezet op een gezonde en toegankelijke basis in de sport in Aalsmeer. Als de basisinfrastructuur krachtig is en uitnodigt tot een leven lang sporten en bewegen, dan kunnen meer inwoners met plezier meedoen aan sporten en bewegen en profiteren ze van een actieve en gezonde leefstijl. Binnen deze ontwikkelrichting wordt gewerkt aan het verstevigen van het fundament van sport en bewegen in Aalsmeer

Deelakkoorden:

1. Vitale sportaanbieders
2. Ruimte voor sport en bewegen

B. De maatschappelijke waarde van sport en bewegen verzilveren

Daarnaast zal, in een tweede spoor, gericht ingezet worden op het benutten van de preventieve en sociale kracht van sport en bewegen en in het verlagen van drempels die de deelname door specifieke inwoners nog in de weg staan. Tot slot wordt geïnvesteerd in een sportief klimaat waarin kinderen positief kunnen opgroeien, met goed bewegingsonderwijs en waarin iedere inwoner op een veilige manier kan deelnemen aan sporten en bewegen. Binnen deze ontwikkelrichting wordt geïnvesteerd in het vergroten van het bereik en de betekenis van sport en bewegen.

Deelakkoorden:

3. Inclusie en diversiteit
4. Vaardig in bewegen
5. Sociaal veilige sport

6.3 Het bestaande sportkapitaal benutten

De focus van het sportakkoord vertaalt zich visueel in het model van sport en bewegen als integraal onderdeel van het sociaal en het fysiek domein. De basis van het model wordt gevormd door het bestaande gemeentelijk sportkapitaal: de verenigingen en andere aanbieders, het vrijwillig kader, het bewegingsonderwijs en de beschikbare accommodaties en voorzieningen en openbare (beweeg)ruimte. Deze bestaande infrastructuur vormt de basis voor een leven lang sporten en bewegen voor alle inwoners van Aalsmeer. Op grond van de deze basis kan vervolgens gebouwd worden aan maatschappelijke doelstellingen en aan het verwijderen van de drempels die deze doelstellingen in specifieke gevallen in de weg staan. De maatschappelijke kracht van sport en bewegen wordt zo optimaal benut. Dit lukt echter alleen als de plezier van het meedoen te allen tijde voorop staat.

Het bestaande sportkapitaal in de gemeente Aalsmeer is de basis voor het sportakkoord

7. De ambities van het sportakkoord II

De gemeente Aalsmeer, de sportverenigingen en maatschappelijke partners in zorg, sociaal domein en onderwijs delen de ambitie om alle inwoners de kans te bieden om een leven lang te genieten van de positieve effecten van sport en bewegen. Tijdens de sessie op 22 mei 2023 zijn binnen de vijf deelakkoorden van het sportakkoord ambities en kansen benoemd en zijn tegelijkertijd wensen en knelpunten geïventariseerd, die deze ambities mogelijk nog in de weg staan.

7.1 Vijf thematische deelakkoorden binnen twee ontwikkelrichtingen

In de eerste versie van het Sportakkoord Aalsmeer zijn vijf thematische deelakkoorden benoemd op grond van het landelijke sportakkoord. Deze vijf thematische lijnen sluiten nog steeds goed aan op de praktijk van sport en bewegen in Aalsmeer en worden gehandhaafd. In het landelijke sportakkoord is de naamgeving iets aangescherpt en in het Sportakkoord Aalsmeer wordt deze nieuwe naamgeving overgenomen. De deelakkoorden worden op de volgende wijze hernoemd:

1. Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
2. Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
3. Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
4. Vaardig in bewegen (voorheen: Van jongs af aan vaardig in bewegen)
5. Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)

De deelakkoorden zijn ondergebracht in twee ontwikkelrichtingen die respectievelijk gericht zijn op de versterking van de basis van sport en bewegen en op het verzilveren van de maatschappelijke waarde.

A. De basis van sport en bewegen versterken

Sport en bewegen kent een gezonde en toegankelijke basisinfrastructuur in Aalsmeer. Er bestaat in de 3 wijken van de gemeente een breed aanbod van verenigingen en andere sport- en beweeginitiatieven. Daarnaast is er een veelheid aan accommodaties en voorzieningen en biedt de buitenruimte mogelijkheden voor sporten en bewegen. Binnen de eerste ontwikkelrichting ligt de uitdaging om deze bestaande sociale en fysieke basis (het fundament) enerzijds verder te versterken en anderzijds nog beter te ontsluiten en te benutten.

Thema 1. Vitale sportaanbieders

Vitale sportverenigingen verzorgen trainingen, lessen en competities en organiseren veel sportieve evenementen. Het is voor de aanbieders van sport essentieel dat zij een financieel gezonde basis hebben én beschikken over voldoende opgeleid kader. De gevolgen van COVID-19, de energiecrisis, prijsstijgingen, schaarste aan binnensportruimte op piek-uren en een groeiend tekort aan vrijwilligers zetten deze (financieel) gezonde basis onder druk. Het is essentieel dat de sport- en beweegaanbieders in Aalsmeer vitale organisaties blijven die – ondanks de maatschappelijke ontwikkelingen – kunnen blijven bestaan.

De onvoldoende beschikbaarheid van geschikt kader en vrijwilligers wordt door meerdere verenigingen als belemmering ervaren. Met name bestuurlijke en complexe taken blijven lang vacant. Tegelijkertijd lukt het verenigingen nog beperkt om nieuwe leden te werven onder inwoners die nog een drempel ervaren naar het bestaande sport- en beweegaanbod. Daarbij speelt een rol dat er beperkt inzicht is in wensen en behoeften en in de vindplaatsen van nieuwe doelgroepen.

Versterking en scholing van de vrijwilligersorganisaties en ondersteuning bij het slaan van bruggen naar samenwerkingspartners in het sociaal domein en uiteindelijk naar nieuwe sporters en bewegers zijn van essentieel belang bij het realiseren van de ambities van de verenigingen.

Ondernemers in de sport (fitness- en bootcampclubs, sport- en dansscholen, maar ook bijv. fysiotherapeuten) vervullen een belangrijke rol in het veranderende sportlandschap. De commerciële sportaanbieders blijken in staat om snel in te spelen op het veranderende beweeggedrag (bijv. de groeiende behoefte aan flexibel aanbod). Samenwerking met deze sportaanbieders kan leiden tot innovatieve kruisbestuiving en nieuwe, meer flexibele, vormen van aanbod en tot het bereiken van nieuwe doelgroepen.

Focus:

Vitale en open sportverenigingen en andere aanbieders van sport en bewegen zijn cruciaal bij het verzilveren van de maatschappelijke kracht van sport en bewegen. Hun eigen kracht wordt gemobiliseerd, waar nodig worden nieuwe initiatieven ondersteund en belemmeringen weggenomen. Ondernemers in de sport worden sterker betrokken bij het sportakkoord. Flexibeler vormen van sport- en beweegaanbod worden verkend en ingezet.

Thema 2. Ruimte voor sport en bewegen

De gemeente Aalsmeer beschikt over een breed en divers areaal aan sport- en beweegaccommodaties. Deze worden onderhouden en beheerd door ESA B.V. en verhuurd aan verenigingen en sport- en beweeginitiatieven. Er liggen kansen om de accommodaties intensiever en efficiënter te benutten. Dit kan gerealiseerd worden door optimalisering van de gebruiksroosters, door gebruik op daluren en door meer samenwerking van gebruikers.

De fysieke leefomgeving heeft positieve effecten op de gezondheid van inwoners: een aantrekkelijke en goed ingerichte leefomgeving stimuleert een gezonde leefstijl met voldoende beweging. Wie in een groene omgeving leeft, voelt zich gezonder en bezoekt minder vaak de huisarts. Een gezonde leefomgeving is voor de gemeente Aalsmeer een aandachtspunt in het lokale beleid rondom bijvoorbeeld eenzaamheid, overgewicht, gezondheidsachterstanden en het groeiende aantal zelfstandig wonende ouderen. De Omgevingswet maakt het mogelijk om dat beleid steviger te verankeren, rekening houdend met de samenstelling van kernen en de behoeften van de inwoners.

Focus:

Zowel de bestaande sportaccommodaties als de fysieke leefomgeving bieden de komende jaren belangrijke randvoorwaarden voor nieuwe impulsen in het sport- en beweegbeleid in de gemeente.

B. De maatschappelijke waarde van sport en bewegen verzilveren

De gemeente Aalsmeer wil dat sporten en bewegen voor alle inwoners toegankelijk zijn. Een aantal inwoners ervaart mogelijk nog een afstand of een drempel tot de verenigingen/organisaties en de activiteiten die zij bieden. Of haakt af op het moment dat activiteiten niet meer aansluiten bij (fysieke) mogelijkheden of levensfase.

Vanuit het sportakkoord wordt meer geïnvesteerd in het verlagen van drempels naar sport- en beweegdeelname en het innoveren van het aanbod van bestaande verenigingen en aanbieders. Voor kinderen moeten er voldoende mogelijkheden zijn om lekker te bewegen. Ook moeten zij gestimuleerd en begeleid worden om voldoende te bewegen en sporten. Specifieke focus is gericht op een veilige sportomgeving voor iedereen en in elke levensfase. Uiteindelijk doel is dat zoveel mogelijk inwoners profiteren van de positieve effecten van sport en bewegen (het bereik). Tegelijkertijd wordt ingezet op het vergroten van de waarde van sport en bewegen in het dagelijks leven: energie, plezier en zingeving (de betekenis).

Thema 3. Inclusie en diversiteit

Iedere inwoner van de gemeente Aalsmeer moet naar eigen wens en behoefte kunnen sporten en bewegen. Er komt extra focus op het meer en richter in beweging brengen van mensen die dat nog niet (voldoende) doen; daarbij is speciale aandacht voor kwetsbare inwoners. Dit zijn mensen die een hogere drempel ervaren om fysiek of sociaal in beweging te komen. Het kan hierbij gaan om ouderen met chronische klachten of dementie en om mensen met overgewicht, een fysieke beperking of

psychische klachten. Maar ook financiële drempels of een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen sportbeoefening in de weg staan. Specifieke aandacht wordt gevraagd voor vluchtelingen. Om het sportaanbod voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking te vergroten en toegankelijker te maken participeert de gemeente Aalsmeer in het regionaal samenwerkingsverband aangepast sporten Amstel en Meerlanden. Sportaanbieders worden gestimuleerd specifiek aanbod te ontwikkelen of te verkennen hoe sporters met een beperking kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod.

In samenwerking met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties in preventie, zorg, sociaal domein, onderwijs en cultuur wordt de komende jaren verder geïnvesteerd om drempels naar sport en bewegen weg te nemen. De uitdaging zal zijn om innovatieve matches tot stand te brengen tussen sport, de gemeente en haar maatschappelijke partners. Voorwaarde hiervoor is dat het fundament van het sport- en beweegaanbod goed op orde is.

Focus

Een accent komt te liggen op het in beweging brengen van (kwetsbare) inwoners die dat nog niet (voldoende) doen, omdat zij drempels ervaren naar het reguliere sport- en beweegaanbod. Speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare doelgroepen (chronisch zieken, ouderen, eenzamen, zorgmijders, mensen met een beperking of armoede en vluchtelingen). Verbinding en samenwerking met de maatschappelijke partners in preventie, zorg, sociaal domein, onderwijs en cultuur is een voorwaarde.

Thema 4. Vaardig in bewegen

Ieder kind en iedere jongere heeft recht op de kans om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen – onder de juiste begeleiding – waarbij plezier en ontwikkeling centraal staan. De basis voor een leven lang sporten en bewegen wordt gelegd in je jeugd. Voor het versterken van die basis is samenwerking van verschillende domeinen cruciaal: sport, onderwijs, kinderopvang, de gemeente en meer. Ouders, sporttrainers, buurtsportcoaches en (vak)leerkrachten zijn samen nodig om dreumes, kind en jongeren met plezier aan het sporten en bewegen te krijgen én te houden.

Focus

Er wordt meer verbinding gelegd tussen sport, onderwijs en kinderopvang. Ingezet wordt op het vergroten van beweeggedrag en sporten als onderdeel van onderwijs en kinderopvang. Samenwerking tussen onderwijs en sportverenigingen wordt gestimuleerd. Met als doel het onder en na schooltijd aanleren van motorische en sportieve vaardigheden en kennismaking met diverse takken van sport.

Thema 5. Sociaal veilige sport

Het thema Sociaal veilige sport heeft als doel een basis te creëren waar iedereen veilig en met plezier kan sporten en sport beleven. Hiermee wordt het fundament van de sport verstevigd. Ongewenste situaties zoals discriminatie en grensoverschrijdend gedrag vormen een bedreiging voor sporten met plezier. Door sport in de kern veilig en verantwoord te organiseren, waarbij normen worden gesteld in lijn met de huidige maatschappelijke context, dragen we bij aan een gastvrij klimaat. Iedereen die sport heeft recht op een sociaal veilige omgeving.

Focus

Een veilig en positief sportklimaat voor iedereen is een basisvoorwaarde voor inclusief sporten en bewegen. Het is voor sporters belangrijk dat er binnen de verenigingen sprake is van een veilig sportklimaat. Een sportieve omgeving waar iedereen zich thuis voelt en op zijn of haar eigen niveau kan sporten en zichzelf kan ontwikkelen.

7.2 Speerpunten Sportakkoord II Aalsmeer vanaf 2023

Op grond van de focus die naar voren is gekomen uit het herijkingsproces van het sportakkoord I en de invulling van de vijf deelakkoorden worden hieronder de speerpunten benoemd voor het herijkte sportakkoord II voor de gemeente Aalsmeer. Deze speerpunten geven richting aan het Sportakkoord Aalsmeer voor de komende jaren. Ze bieden gemeente, sportverenigingen, maatschappelijke partners en de stuurgroep houvast bij het prioriteren van de uitvoering van het sportakkoord en de inzet van het uitvoeringsbudget.

De focus wordt ingedeeld naar de drie ambities die in het landelijk sportakkoord zijn benoemd: fundament, bereik en betekenis.

Fundament

Thema 1. Vitale sportaanbieders

- Behoud leden (m.n. 12+/18+)
- Werven en behouden vrijwilligers (in samenwerking)
- Werving volwassenen en ouderen
- Sport- en beweegpromotie van het bestaande aanbod via Aalsmeer Actief
- Flexibeler aanbod en laagdrempelige sportkennismakingstrajecten
- Periodiek sportcafé of informatiebijeenkomst (2 x per jaar)
- Scholing social media en sport
- Commerciële sportaanbieders actiever betrekken bij het sportakkoord
- Versterken van verenigingsondersteuning (één loket)
- Verkenning lokaal sportplatform

Partners: sportaanbieders, sportbonden, adviseur lokale sport, Team Sportservice, ESA

Thema 2. Ruimte voor sport en bewegen

- Verduurzaming sportaccommodaties (zonnepanelen, LED-verlichting, isolatie)
- Efficiëntie sportaccommodaties (verkenning dalurengebruik, maatschappelijk medegebruik)
- Stimuleren beweegvriendelijke omgeving en buitenspeelruimte op grond van BVO-scan

Partners: sportaanbieders, ESA, gemeente, Team Sportservice

Bereik

Thema 3. Inclusie en diversiteit

- Oudersport promoten en verbreden (walking sports)
- Sterker betrekken sportverenigingen/ontwikkelen innovatief aanbod
- Verkennen nieuwe lidmaatschapsmodellen/sportkennismaking/flexibel aanbod
- Aangepast sporten
- Vluchtelingen en sport
- Verlagen financiële drempels sportbeoefening
- Optimaal benutten Jeugdfond Sport en Cultuur
- Intensivering samenwerking met maatschappelijke partners in preventie, zorg, sociaal domein, onderwijs en cultuur

Partners: sportaanbieders, partners in sociaal domein en preventie, Jeugdfonds, Vluchtelingenwerk, Team Sportservice

Betekenis

Thema 4. Vaardig in bewegen

- Uitbreiden sportkennismaking in het onderwijs
- Versterken samenwerking sport, onderwijs en kinderopvang

Partners: onderwijs, sportaanbieders, Team Sportservice

Thema 5. Sociaal veilig sport

- Versterken van een positief sportklimaat (bewustwording en scholing)
- Vergroten van een veilig sportklimaat (VOG voor vrijwilligers, vertrouwenscontactpersonen)
- Vergroten van positieve betrokkenheid ouders

Partners: sportaanbieders, Centrum Veilige Sport Nederland, Team Sportservice, ESA

7.3 Uitvoering en organisatie van het sportakkoord

De stuurgroep

De stuurgroep voert de regie over het sportakkoord. Dit betekent dat de stuurgroep de betrokken partijen enthousiasmeert, aanjaagt waar nodig en besluiten neemt over de financiën. Hiertoe organiseert de stuurgroep op gezette tijden bijeenkomsten. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de communicatie rondom het sportakkoord. Jaarlijks stuurt de stuurgroep een verslag naar de gemeente Aalsmeer, zodat voldaan kan worden aan de verantwoordingsplicht richting het ministerie van VWS. Dit moment dient afgestemd te worden met de betrokken waarnemer vanuit de gemeente Aalsmeer. De stuurgroep bestaat uit een voorzitter en vijf leden. De stuurgroep is zo samengesteld dat er vertegenwoordigers inzitten van alle organisaties die bij de activiteiten uit de deelakkoorden betrokken zijn.

De stuurgroep zal als onderdeel van het herijkingsproces haar werkwijze en samenstelling evalueren. Voor de komende periode wil de stuurgroep meer nadruk leggen op:

- Gerichte focus op het bereiken van specifieke doelgroepen en doelen
- Sturing op resultaat op grond van deze focus
- Inzet van de coördinator sport en preventie als aanjager
- Meer bekendheid geven aan het sportakkoord en de uitvoering van gehonoreerde projecten
- Starten van periodiek Sportcafé Aalsmeer

Samenstelling stuurgroep

- Jules Broex (ESA, voorzitter)
- IJla Snik (GEZ, Geïntegreerde Eerstelijns Zorg)
- Anniek Jong (Gro-up buurtwerk)
- Micha Hoogewoud (Team Sportservice)
- Mattijs Mensinga (ESA)
- Kick de Groot (Gemeente Aalsmeer)
- Adrie Berk (namens de sportverenigingen)

Uitvoeringsbudget

De stuurgroep stelt in samenspraak met de gemeente richtlijnen op voor de besteding van het uitvoeringsbudget dat de gemeente beschikbaar stelt voor de periode 2023 - 2026. Dit bedrag bedraagt € 15.000,- ('23 en '26) dan wel € 20.000,- ('24 en '25) per jaar en wordt ingezet voor nieuwe initiatieven van verenigingen en organisaties. Het gaat daarbij om activiteiten die gericht zijn op het realiseren van de doelstellingen van het sportakkoord (gericht op versterken van het fundament of vergroten van het bereik en de betekenis van sport en bewegen in Aalsmeer). Dit is budget afkomstig van het ministerie van VWS dat beschikbaar is bovenop het reguliere sportbudget van de gemeente. De stuurgroep zal parallel aan de herijking van het sportakkoord de criteria en aanvraagprocedure voor het uitvoeringsbudget evalueren en waar nodig aanpassen.

Coördinator sport en preventie

Als aanjager voor het sportakkoord wordt in Aalsmeer een coördinator sport en preventie aangesteld. Deze functionaris ondersteunt de stuurgroep en de gemeente bij de uitvoering van het sportakkoord. Ook stimuleert de coördinator maatschappelijke partners in en om de sport om de handen ineen te slaan om gezamenlijke eindoelen te behalen. Om de kwaliteit en effectiviteit van en samenhang tussen de verschillende projecten daarbinnen te waarborgen, is het nodig om integraal programma-management in te zetten. De coördinator sport en preventie draagt daar, vanuit de sport, aan bij. Het landelijke sportakkoord geeft het volgende profiel aan de coördinator sport en preventie:

- wordt aangesteld door of via de gemeente
- heeft een initiërende en begeleidende rol bij de herijking en uitvoering van het lokaal sportakkoord
- is kartrekker (aanspreekpunt en aanjager van de uitvoering) van het lokaal Sportakkoord.
- is deelnemer aan het lokale kernteam van het sportakkoord
- koppelt het lokale netwerk van sport aan de bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis, zodat het sportakkoord goed
- gepositioneerd is ten opzichte van GALA, IZA, het Preventieakkoord, Maatschappelijke diensttijd en School & Omgeving
- heeft een “haal- en brengfunctie” voor sport naar het overkoepelend gesprek van deze bredere ambities.
- werkt samen met de Adviseur Lokale Sport die zich vooral op de versterking van sport- en beweegaanbieders zelf richt.

Coördinator sport en preventie Aalsmeer: Micha Hoogewoud (mhoogewoud@teamsportservice.nl)

Services en de adviseur lokale sport

Naast het uitvoeringsbudget is er een ‘servicelijst’ beschikbaar vanuit NOC*NSF en de bonden. Op deze lijst zijn opleidingen en projecten opgenomen die gratis beschikbaar zijn voor de sportverenigingen in Aalsmeer. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om een kaderscholing te organiseren of een themabijeenkomst over werving en behoud van vrijwilligers.

Deze services zijn door de stuurgroep aan te vragen via de Adviseur Lokale Sport die door NOC*NSF voor de gemeente is aangesteld. De adviseur voor Aalsmeer is vanaf mei 2023 Jens van der Kerk (jens.vanderkerk@nocnsf.nl).

7.4 Monitoring en evaluatie

Om goed inzicht te houden in de opbrengsten van het sportakkoord zal de uitvoering van het sportakkoord op lokaal niveau gemonitord worden. De procesmatige evaluatie vindt plaats door de stuurgroep in samenspraak met gemeente, ESA en Team Sportservice.

De monitoring van de uitvoering komt terug in de rapportages van ESA en Team Sportservice aan de gemeente. Voorts worden gegevens benut vanuit de gezondheidsmonitors van GGD Amsterdam en van NOC*NSF en het Kenniscentrum Sport & Beweging.

De stuurgroep zal bij de monitoring specifiekere aandacht besteden aan het bereik van de ondersteunde initiatieven, met een focus op de doelgroepen en leeftijdscategorieën die binnen het sportakkoord prioritaire aandacht krijgen (bijv. kwetsbaren, mensen met afstand tot het reguliere sport- en beweegaanbod).

7.5 Publiciteit

Bij de uitvoering van het vernieuwde sportakkoord zal meer aandacht besteed worden aan de communicatie en publiciteit rondom sporten en bewegen in Aalsmeer in het algemeen. En aan de uitvoering en opbrengsten van het Sportakkoord Aalsmeer in het bijzonder. Tijdens de inspiratiesessie van 22 mei met de sportaanbieders bleek dat het sportakkoord in Aalsmeer meer kan gaan leven als er meer publiciteit wordt gezocht voor de initiatieven en activiteiten.

De beschikbare kanalen voor communicatie zijn: social media, de website Aalsmeer Actief, De Nieuwe Meerbode en nieuwsbrieven van de betrokken organisaties.

8. Bronnen

- Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg 2021 (Min. van VWS/JGZ 2021)
- Gezondheid en welbevinden in Aalsmeer. Resultaten Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 (GGD Amsterdam 2020)
- Gezondheid en leefomgeving in Amstelland. Resultaten Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020 (GGD Amsterdam 2020)
- Gezondheid in Beeld – GGD Amsterdam (<https://amstelland.ggdgezondheidinbeeld.nl/>)
- Infographic SROI van sport en bewegen in Aalsmeer (Kenniscentrum Sport & Bewegen 2022)
- Jongeren in Beeld. Jeugdgezondheidsmonitor 2017-2018 (GGD Amsterdam 2019)
- Samenwerken aan Aalsmeer. College-Agenda 2022-2026 van de gemeente Aalsmeer (2022)
- Sportgedrag in Nederland. Onderzoek naar commitment, drijfveren en drempels. (NOC*NSF 2023)
- Sportakkoord Aalsmeer. Sport verenigt Nederland... en Aalsmeer (2021)
- Sportakkoord I 'Sport verenigt Nederland' (2018)
- Sportakkoord II 'Sport versterkt' (2023)
- Verenigingsmonitor gemeente Aalsmeer (Team Sportservice 2022)
- Werkplan Team Sportservice Aalsmeer 2023
- Zo Sport Nederland (NOC*NSF 2023)

- www.aalsmeer.nl
- www.aalsmeeractief.nl
- www.allesoversport.nl
- www.cbs.nl
- www.ggd.amsterdam.nl
- www.nocnsf.nl
- www.rivm.nl
- www.sportakkoord.nl
- www.sportengemeenten.nl
- www.waarstaatjegemeente.nl
- <https://jouw.teamssportservice.nl/aalsmeer/>
- <https://sportinaalsmeer.nl>

9. Ondertekenaars sportakkoord II

Aalsmeer, juni 2023

Jules Broex (ESA, voorzitter)

Ilja Snik (GEZ, Geïntegreerde Eerstelijns Zorg)

Anniek Jong (Gro-up buurtwerk)

Kick de Groot (Gemeente Aalsmeer)

Adrie Berk (Oceanus, namens de sportverenigingen)

Micha Hoogewoud (Team Sportservice)

Mattijs Mensinga (ESA)